

מתוק מדבש

כניסת השבת - 17.55
יציאת השבת - 19.01
רבנו תם (גד דקות זמניות) - 19.37
(אופק חדרה)

יום שישי בשעה 16.15 שיעור על פרשת
השבוע: (להאזנה 03-6171111)
ביום שבת קודש 16.00 שיעור פ"ש
מנחה בשעה 17.00
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
פרוכיט הפאיק פשט ה'

שנה שמינית - גיליון 292
פרשת בראשית תשפ"א
בסימוא טבא

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
בבית הכנסת 'בית יוסף' בשעת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

להתחיל מבראשית

בראשית ברא א-לוקים את השמים ואת הארץ (א', א')

וחשבתי לומר בס"ד 'בראשית' אותיות 'באת ישר' ללמדנו כי האדם בשורש נשמתו נברא ישר דרך עם נשמה טהורה וקדושה, אלא שהיצר הרע מטה את האדם לסטות מהדרך ולעבור על ציווי הבורא. וזה שאמר שלמה המלך בחכמתו (קהלת ז', כט) 'אשר עשה הא-לוקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים'.

ולכן גם אם נפלנו וחסאנו, עלינו לשוב בתשובה ופשוט 'להתחיל מבראשית'...
מתוק מדבש

*****

בראשית ברא א-לוקים את השמים ואת הארץ (א', א')

רש"י: בראשית ברא - אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו הפסוק אומר (ירמיהו לג, כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת'. מהי משמעות הפסוק? מסביר נפלא בספר 'פנינים יקרים': 'מובא במדרש (בראשית רבה) רבי הושעיה רבה פתח, (משלי ח, ל): 'וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן וְאֶהְיֶה שֶׁעֲשָׂעִים יוֹם יוֹם'... התורה אומרת: אני הייתי כלי אומנותו של הקב"ה. מה הכוונה?

בעולם הגשמי ישנם עניינים מופלאים שגם חוקרי הטבע לא יכולים להסבירם ולבוא בסודם, כמו 'כח המגנט' ולמה הוא מושך את הברזל דווקא? ועוד פלאי בריאה רבים... ויש לשאול: מדוע יצר הקב"ה חוקים מופלאים אילו? ויש לומר, היות ובתורה הקדושה יש חוקים רבים שאין להם הבנה והיגיון. ואם יאמר האדם 'איני מוכן לקיים מצוות וחוקים שאין בהם טעם' יענו לו: הרי גם בטבע ישנם חוקים מופלאים שאינם מבין את פעולתם ובכל זאת אתה לא נמנע ליהנות מהם, וכמו כן עליך לקיים גם את חוקי התורה על אף שאינך מבין את סודם.

וזה שאומר הפסוק 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת' כל הסיבה שהקב"ה יצר 'חוקות שמים וארץ' שהם פלאי הבריאה הבלתי מובנים, זה כדי שנקיים את ברית ה' שהיא התורה - יומם ולילה.

וע"פ הסבר זה מובן מה שדרשו חז"ל 'בראשית ברא' - בשביל התורה שנקראת 'ראשית' ברא א-לוקים את השמים ואת הארץ. שכל תכלית וסיבת פלאי הבריאה נועדה ע"מ שנקיים את חוקות התורה גם אם הם אינם מובנים לנו בשכלנו.
מתוק מדבש

*****

וירא א-לוקים את האור כי טוב (א', ד')

מובא במשנה (אבות ב', ט) המידה הטובה ביותר שידבק בה האדם לדעת רבי אלעזר בן ערך היא 'לב טוב'. ואמר על כך רבי יוחנן בן זכאי 'רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם' מדוע נאמר 'רואה אני'? היכן הוא ראה? אומר רבנו ה'בני יששכר' זיע"א בספרו 'אגרא דכלה':

מתחילת התורה ועד המילה 'טוב' ישנם לב' מילים ואז באה המילה 'טוב' רמז למידת 'לב טוב'.
וזה שנאמר רואה אני את דברי אלעזר בן ערך. מתוק מדבש
*****

ויכל א-לוקים ביום השביעי... (ב', ב')

מסביר נפלא בעל ה'דגל מחנה אפרים' זיע"א: א-לוקים זו מידת הדין. ובאה התורה ללמדנו שעל ידי שמירת השבת כהלכתה יש בכוחנו לכלות ולסלק את מידת הדין ולזכות לרחמים וחסדים גדולים ועצומים. מתוק מדבש

ובעניין זה חידוש נפלא - ישנם שני מושגים יהודיים שהתואר 'שלום' נסמך אליהם והם 'שבת שלום' ו'סוכת שלום'. וראיתי הסבר נפלא: האדם מורכב משני חלקים גוף ונשמה. בדרך כלל הנשמה והגוף נמשכים לשני קטבים מנוגדים, בעוד שהנשמה שואפת לרוחניות כמו מצוות, טהרה, פרישות, הרי הגוף שואף וחושק בגשמיות כמו תאוות אכילה, שינה ועוד...

והנה, בשתי המצוות הללו 'שבת' ו'סוכה' נוצר שלום בין הגוף לבין הנשמה, בשבת ישנו ציווי 'וקראת לשבת עונג' ובכלל זה שירבה באכילה שתיה ועוד... ובסוכה יש מצוות 'ושמחת בחגך' ובכלל זה אכילה שתיה שינה ועוד... ולכן נקראת השבת 'שבת שלום' והסוכה 'סוכת שלום' ולכן מברכים זה את זה 'שבת שלום'. מתוק מדבש
*****

ויטע ה' א-לוקים גן בעדן מקדם (ב', ח')

מובא בשם רבנו בחיי זיע"א (ילקוט דוד): בפרשת 'בראשית' מופיעה המילה 'גן' 'ג' פעמים, ובפרשת 'ואתחנן' מופיעה המילה 'אש' 'ג' פעמים, ללמדנו כי המכוון במילה 'אחד' (בפסוק 'שמע ישראל') שהיא בגימ' 'ג' ניצול מאש של גהינם וזוכה לגן עדן שבו יש 'ג' נהרות אפרסמון (כמובא בגמרא ובזוהר הקדוש). מתוק מדבש

ובציון 'תחית המתים' מילתא דקדושתא (גון de din דון)
דני היה תלמיד תיכון שהגדיר את עצמו כאתאיסט
(אחד על אמתין כפאוס). יוט אחד פונה אליו הנורה
'אקל' דני, אתה אמאין בתחית המתים? 'לא אמנ'
צונה דני 'אז יו' פי כפי'ק הוכחה לתחית המתים...
כפאוס עפאר לא הצעת לבית הספר ואמרת ספא על
נפטר והיית כהלוויה עלו, אז כדיוק הרצא הדיוא' לו
העמר ספא עלך מחכה לך כפאר בית הספר...
*****

ויאמר קין אל הבל אחיו והיה בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו והרגהו (ד', ח')

ויש לשאול: הפסוק לא מפרט מה אמר קין אל הבל אחיו? וביאר הגר"א מוילנא זיע"א 'בקול אליהו' (פנינים יקרים) מובא במדרש כי הבל היה גיבור יותר מקין, לפי זה הרי

קין לא היה יכול לנצח את הבל אחיו. מה עשה קין? בא להבל ברמאות והיה קורא לו 'אחי' כאות חיבה (מכירים...?) וכיוון שכך לא נזהר הבל ממנו. וזה שנאמר 'ויאמר קין אל הבל אחיו' שאמר לו 'אחי אתה' ולכן 'ויהי בהיותם בשדה' קם קין בפתאומיות והרג את הבל. וזה שאמר הקב"ה לקין 'אי הבל אחיך?' דהיינו איה היא אותה אחווה שאמרת לו שאחיו אתה? **מתוך אגדה!**

*****

ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (מתוך ההפסדה)

רבנו ה'בן איש חי' זיע"א ביאר פסוק זה נפלא בספרו 'אדרת אליהו': **הקדמה:** אנו בטוחים כי הקב"ה יגאל אותנו מהגלות אע"פ שמצד מעשינו אין אנו ראויים לגאולה, וזאת כיוון שהשכינה הקדושה נמצאת אתנו בגלות שנאמר 'בכל צרתם לו (לקב"ה) צר'. כמו כן ידוע כי הגאולה תהיה בזכות ריבוי בעסק התורה, ולכן בדור שבן דוד בא יתפשט לימוד התורה יותר. וידוע כי התורה נקראת 'צדק'. לפי זה אומר הפסוק 'ה' חפץ למען צדקו' דהיינו הקב"ה חפץ לגאול את ישראל 'למען צדקו' בשביל השכינה שאתנו בגלות, ולכן הוא גורם שבדור הגאולה ירבה עסק התורה שנאמר 'וגדיל תורה ויאדיר'. **מתוך אגדה!**

רציון וסיפור - השבת מקור הברכה!

ויברך א-לוקים את יום השביעי... (ב', ג')

מובא בספר 'שער בת רבים': לפי שהאדם מוציא הוצאות רבות לכבוד השבת ואינו יום מלאכה להרוויח בו... לכן ברכו ה' בראשית הבריאה והבטיח לנו שאם יוסיף האדם להוציא הוצאות לכבוד שבת לשם שמים, יוסיפו לו מן השמים' וכן מובא במדרש 'ויברך א-לוקים את יום השביעי' זה שאמר הכתוב 'ברכת ה' היא תעשיר' ברכת ה' זו השבת, לבל יפחד האדם מעניות מחמת הוצאות השבת, לכן הבטיח לנו שההוצאה עצמה לכבוד השבת תעשיר לאדם.

ובעניין זה סיפור מופלא (למעשה' הרב פנחס זרביב הובא ב'דרשו')

סיפור הרב נסים יגן זצ"ל: זכיתי להיות נוכח באופן אישי בסיפורים רבים, שהראו לכל המעורבים בעניין עד כמה הקב"ה דואג לשומרי שבת, שלעולם לא יפסידו מכך שהחליטו לשמור את השבת.

בסימו של אחד הסמינרים, ניגשו אלי בני זוג שהחליטו לעשות את מהפך חייהם ולשוב בתשובה שלמה. הוא כבר חבש לראשו כיפה שחורה והתעטף בציצית, אשתו כבר כיסתה את ראשה.

'החלטנו לשמור הכל' אמרו לי. 'אם ה' הוא הא-לוקים, אז עד הסוף! אבל' - הוסיפו - 'יש רק דבר אחד, שהוא פיקוח נפש, ואיננו יכולים לעשות אותו בשום פנים ואופן. אנחנו מקווים שתותר לנו על זה...' הם דיברו אלי בכובד ראש שכזה, משל הייתי יושב במזכירות למעלה ובכוחי להחליט על 'הנחות' לבעלי פרטקציה מיוחדת...

'מה הבעיה?' ניסיתי לברר.

'אני עובד כבר עשרים ושתים שנה בחברת החשמל באשדוד, וחייב לעבוד בשבת'.

'אסור לך להמשיך כך' אמרתי לו.

'כבר עשרים ושתים שנה אני עובד שם. אם לא אבוא, הם

יפטרו אותי'.
'עדיף שהם יפטרו אותך, מאשר שבורא העולם יפטר אותך... אם אתה מאמין בקב"ה באמת - אל תלך לעבודה ותאמר להם שבשבת אינך עובד!'
האיש הרהר רגע ואמר: 'טוב, אנסה'...
למחרת נפרדו דרכנו. הוא שב לאשדוד, אני לירושלים - וזכרו פרח ממני.

כעבור חודשים ספורים הוזמנתי לדבר במתנ"ס באשדוד. והנה, לאחר ההרצאה ניגש אלי אדם שמח וצוחק. 'כבוד הרב, יש לי בשורה טובה לבשר לך... אני הוא אותו מהנדס בחברת חשמל, שחילל שבת במשך עשרים ושתים שנה. כשחזרנו הביתה, אמרה לי אשתי במשך כל הנסיעה 'תחליט, מי נותן פרנסה - הקב"ה או חברת החשמל?'
'עניתי לה: בודאי שהקב"ה'.

'אם כך', אמרה לי, 'אתה לא הולך לעבוד יותר בשבת!'
'למחרת, הגעתי לעבודה והודעתי למנהל שאינני בא יותר בשבת לעבודה. הוא הסתכל עלי במבט מוזר ואמר רק מילה אחת: 'השתגעת?!'

חייכתי מולו ועניתי בביטחון 'לא... פשוט, נהייתי בן אדם'.
'אם אתה לא בא - אתה מפוטר', אמר לי. 'בסדר' עניתי כאשר סבר פניי נותר שלי.

'הוא נתן לי כמה שמגיע לי - חמש עשרה אלף דולר פחות ממה שיכולתי לקבל פיזיית. לקחתי את מכתב הפיטורין, עליתי על אוטובוס ונסעתי חזרה הביתה.

'כשירדתי ברחוב הראשי, פגשתי פתאום חבר מרוסיה שכבר שנים לא ראיתי. החלפנו כמה מילות נימוסין, שאלתי אותו: 'מה אתה עושה בחיים?'
'אני עובד במפעל מתכת, וכעת הם מחפשים מהנדס חשמל'. ואז הוא הוסיף 'ומה אתה עושה?'
'אני מהנדס חשמל שהתפטר היום'...

הוא הציץ בי רגע, ואחר אמר: 'בוא איתי'. לקח אותי למנהל שלו, והלה, שהתרשם מעשרים ושתים שנות הניסיון שלי, קיבל אותי לעבודה. הוא נתן לי, כמתחיל, משכורת כפולה ממה שקיבלתי, ומאז כבר הספקתי לקבל פי שניים מסך כל הפיצויים שהפסדתי, כשאני עובד רק חמישה ימים בשבוע, בלי שבת!'

אחים יקרים! השבת היא מתנה יקרה שרק עם ישראל קיבל מאת הבורא, כמו שאנו אומרים בתפילה 'ולא נתתו ה' א-לוקינו לגויי הארצות ולא הנחלתו למלכנו לעובדי אלילים, כי לעמך ישראל נתתו באהבה לזרע יעקב אשר בם בחרת'. ויחד עם מנוחת השבת אנו זוכים לברכה עצומה, שהרי השבת היא 'מקור הברכה' שנאמר 'ויברך א-לוקים את יום השביעי'.

אז תגידו לי אחים יקרים, בשבת יש גם מנוחה וגם ברכה, אז מי הוא זה שיוותר על עסקה כל כך משתלמת... אתם גם נחים בשבת, מקיימים מצווה בכל תענוג שאתה מענגים אותה כמו אכילה, שתיה, שינה ועוד... ויחד עם זאת זוכים בברכה בכל ששת ימי המעשה בזכותה.

זה הזמן להתחיל (מבראשית) לשמור את השבת ובכך לשמור את עצמנו ואת הבית היהודי הטהור שלנו.

ה' יזכנו, אמן! שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
יעקב בן רבקה ז"ל / מימון ספירו בן מוזה טוב ז"ל
רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צחלה ז"ל

להצלחה: דקל מלכה - להצלחה / אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת
ימנה - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי -
לרפ"ש / נועם חן בת שולה - רפ"ש